

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Qvæstio II. De contritione prima parte huius Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

D V B I V M V.

Vtrum in Sacramento Pœnitentie assignetur Sacramentum tantum, Sacramentum & res simul, & res tantum?

RESPONDEO breuiter posse assignari, vt com muniter doctores. Sacramentum tantum assignantur confessio, & absolution, quæ ita aliud significant, vt haec ipsa per aliud non significentur. Sacramentum, & res simul constituit contritio, quæ significatur per confessionem, & absolutionem quatenus legitima confessio debet ex aliquo interiori dolore procedere, vt super tali confessio ne impendatur absolution, & ita dicitur res, quæ ipsa dicitur etiam Sacramentum, quia significat peccatorum remissionem, res tantum est ipsa peccati remissio. videri potest S. Thom. q. 84. art. 1. ad 3. vbi

Noctandum quod in plerisque alijs Sacramentis id quod est Sacramentum & res simul, sit extra rationem Sacramenti, prout est instrumentum causatiuum gratiae: in praesenti tamen secus accidat, vt pater ex superiori dubio, vbi ostendimus contritionem esse partem intrinsecam Sacramenti pœnitentie. S. Thom. responsione ad 3. citata ait: *Quorum primum totum simul sumptum est causa secundi: t. autem, & 2. sunt quadammodo causa tertii: quibus verbis videtur significare confessionem, & absolutionem esse causam contritionis, quod tamen falsum est, cum potius contritio sit causa confessionis: nam peccator perpendens sua peccata, & de illis dolens ex huiusmodi dolore excitatur, vt ea per confessionem clauibus subiecta.*

Varij laborant in explicanda eâ S. Thom. sententia, & dicunt aliqua planè improbabilia, vt videre est in Caietano art. S. Thom. cit. Soto dist. 14. q. 1. art. 1. in fine.

Sed videtur posse commode responderi si dicamus S. Tho. per illa verba: *quorum primum totum simul sumptum est causa secundi*, noluisse significare confessionem, & absolutionem esse causam ipsius cognitionis secundum suam substantiam, sed solum quod contrito ex coniunctione cum confessione, & absolutione pecularem vim habeat circa gratiam sanctificantem, & ad remissionem peccatorum operandam. nam in quantum illis coniungitur, habet vim ex opere operato gratiam conferendi, & remittendi peccata, etiam si ficit in gradu attritionis, nec pertingat ad perfectionem contritionis strictè sumptus: quod si contritio, ex virtute clauium recipit virtutem ampliorem gradum gratia conferendi, quam ipsa seorsim causaret, cum dico recipere virtutem &c. non volo absolutionem nouam vim physicam, seu qualitatem ipsi actui contritionis perfectam, vel imperfectam imprimere, sed solum intendo ultra id quod ex opere operantis poterat, per coniunctionem cum dictis partibus eleuari ad gratiam ex opere operato conferendam, & moraliter loquendo id recipere ab alijs partibus, præsertim absolutione, in quâ refertur vis præcipua huius Sacramenti.

Hæc explicatio videtur plana, & facilis, nec vllas patitur difficultates, quas patitur Caiet. loco cit. qui censet attritionem virtute absolutionis fieri contritionem, quod est contrâ experientiam, cum plerique accedentes ad hoc Sacramentum non censent ullam sui actus mutationem quando

eis impenditur absolution, adde quod ea impendatur ijs, in quibus non potest vlo modo fieri haec mutatio, vt priuatis ratione, dum absoluuntur, cuius etiam incommoda, in quæ incidit Sotus suprà dicens contritionem formatam esse causam remissionis peccati, cum contritio formatam gratia non possit dici causa formalis, vel etiam efficiens remissionis peccati, nam iuxta hanc considerationem non potest dici causa gratiae, & proinde nec remissionis peccati, cum peccatum per gratiam expellatur.

D V B I V M VI.

Vtrum Sacramentum Pœnitentie possit iterari? A fortiori id negarunt hæretici, de quibus dubio 1.

Sed certa fide tenendum est hoc Sacramentum posse ab eadem personâ iterari: quia vñus, & idem post receptum hoc Sacramentum potest labi in peccatum, imò labi in mortale, cuius veniam consequi non potest sine ordine ad claves, vt est de fide, ergo hoc Sacramentum potest iterari, patet etiam ex praxi, & sensu Ecclesiæ, & suadet ratio: hoc Sacramentum est institutum per modum iudicij, ad quod deferantur causæ hominum, quibus Deum offendunt; natura autem iudicij patitur, vt vñus & idem sapius in eo sibi possit absoluendus, vel condemnandus; nihil autem habemus in scripturis, vel traditione quo nobis indicetur id fieri non posse in iudicio pœnitentie. item Christus instituit hoc Sacramentum tanquam medicinam spiritualem; medicina autem potest sèpius applicari ijs qui in morbos incident, decuit ergo diuinam misericordiam huiusmodi medicinam instituere vt homines qui moraliter loquendo non possunt vitam diu transfigere sine peccato, eâ sapienti vti possint. quæ rationes ostendunt hoc Sacramentum posse iterari respectu diuersorum peccatorum, non vero ostendunt posse iterari respectu eiusdem, quod tamen fieri posse docet praxis fidelium, & infra explicabitur.

Contrâ potest obiecti quod Ambrosius lib. 2. de penitentia cap. 10. citatis à D. Thom. q. 84. art. 10. in 2. argumento censet penitentiam reperi non posse.

Resp. cum S. Thom. responsione ad 2. Ambrosium eo loco agere de pœnitentia solemini in antiquâ Ecclesiâ vñspari solitâ, quæ non solebat iterari.

QVÆSTIO II.

De contritione prima parte huius Sacramenti.

D V B I V M I.

Vtrum aliqua contritio sit pars Sacramenti Pœnitentie?

Resp. affirmatiuè, patet ex Concilio Flor. decreto de Sacramentis, & ex Trid. sess. 14. cap. 3. & canone 4. de pœnitentia: idque factum est à Christo conformiter naturis rerum, nam Sacramentum pœnitentiae

Conclus. affirm. Catholica.

Obiectio 1.

Ambros.

28.

Iudicium reconciliatum requirit ut reus se acceperit.

Qui cupit alteri reconciliari, debet dolere se illum offendisse.

29.

Contritio est pars pénitentiae, non tantum integralis, sed etiam tantum integralis.

Debet esse contritio expedita.

30.

Contritio concipi debet saltem virtualiter ex intentione confessionis, ut possit dici pars.

Coroll. notabile.

tentia est institutum per modum iudicij, in quo causa inter Deum, & hominem lapsum in peccatum post baptismum iudicarentur; iudicium autem non confitit sola iudicis sententiâ, sed etiam quibusdam alijs actibus, verbi gratia accusatione, igitur ad hoc iudicium conuenienter assumpta est accusatio, tanquam illius pars, rursum hoc iudicium est reconciliatum, quæque institutum in bonum ipsius peccatoris, ut scilicet per illud Deo reconcilietur; iudicium autem reconciliatum conuenienter requirit ut ipse reus se acceperit, & cupiat reconciliari, igitur conuenienter est institutum, ut ipsa accusatio fieret a reo, seu ut ipse reus se acceperit. præterea quisquis cupit alteri reconciliari & ab eo obtinere remissionem offensæ in illum commixta, conuenienter naturis rerum debet dolere se illum offendisse, ergo à primo ad ultimum contritio conformiter naturis rerum est instituta pars huius Sacramenti, per quam peccator ostendat peccatum sibi displicere, & per quam externa peccatorum confessio sit, & censeatur esse pénitentia.

Confirm. Christus instituens in Ecclesia Sacramentum pénitentie euerit actus pénitentis ad esse Sacramentale, igitur instituit contritionem partem illius. adde quod post absolutionem effectus Sacramenti pénitentiae, scilicet reconciliatio cum Deo, optimè significetur per contritionem, per quam homo ostendat quod quantum in se est, recedat a peccato.

Aduerte 1. contritionem esse partem essentialiem huius Sacramenti, & non tantum integram, ita ut si is, qui constitutus nullam omnino habeat contritionem, absolutio sit nulla, & invalidum Sacramentum. ita communissime Doctores, & suaderi potest ex ratione à nobis facta: quia iudicium reconciliatum conformiter naturis rerum requirit, ut priusquam proferatur sententia reconciliatio, reus ostendat offendisse sibi displicere. merito ergo Christus Dominus id in hoc Sacramento requisiuit.

Aduerte 2. contritionem (quæcumque demum requiratur, de quo in sequentibus) debere esse formalem, & expressam, quia Concilia requirentia contritionem satis ostendunt eam debere esse formalem, & expressam.

Confirm. 1. communis vnu contritio solum virtualis, quæ scilicet censetur inuochari in dilectione Dei, vel simili actu, neque censetur, neque vocari solet contritio.

Confirm. 2. in Sacramento pénitentiae homo se acusat de peccatis, quorum proinde haber memoriam, & quidem in ordine ad reconciliationem, igitur conuenienter naturis rerum debet de illis conteri, & proinde omnino existimandum est Christum Dominum pro parte Sacramenti requisitissime expressam, & formalem contritionem.

Porro hæc contritio debet concipi formaliter vel saltem virtute ex intentione confessionis, alioquin non poterit dici pars huius Sacramenti. cùm enim non sit pars naturalis, quæ ex sua natura ordinetur ad confessionem, & ad absolutionem, solum potest censeri pars Sacramenti, si per intentionem pénitentis ad alias partes referatur. patet quia alioquin nullam dicet habitudinem ad illas.

Vnde qui nihil planè cogitans de confessione, vel de hoc Sacramento elicit contritionem, eam nullo modo referens ad Sacramentum vel confessionem, non potest sine nouâ contritione ad hoc Sacramentum accedere, quia prior nullo modo

respiciebat confessionem tanquam comparem.

Si quis examinans conscientiam, & eliciens dolor de peccatis, illum referat ad confessionem, cu Coroll. deum dolor volens illa peccata clavibus subiungere, talis dolor sufficit per modum partis, quamvis aliquanto tempore præcedat confessionem, & censetur moraliter permanere dum sit confessio, licet deliret esse actu, censeturque moraliter informare confessionem. vnde cùm aliquis vesperi examinans conscientiam elicit contritionem peccatorum proponens sequenti die confiteri, validum est Sacramentum quantum est ex parte contritionis, licet nullum alium contritionis actum eliciat.

Contra id quod dictum est ad hoc, ut contritio censeatur pars huius Sacramenti, requiri ex intentione saltem virtute referatur ad confessionem, potest obiectio: quod secundum illud videatur omnis contritio, perfecta eliciata de peccato mortali, tanquam clavibus subiecto sufficere per modum partis, quia omnis talis contritio includit saltem virtuale propositum suo tempore confitendi.

Respondeo negando assumptrum, ad probatum. dico inquit quidem tale propositum, quia id est necessarium, ut sit contritio, quæ requiri virtuale saltem propositum obserandi mandata Dei, similiter & Ecclesia in eo, qui est baptizatus, id tamen non efficere, ut talis contritio respiciat confessionem ut comparem, cùm, ut dictum est, non sint compartes ex natura rei, vnde ut censemur compartes, & possint moraliter coire tanquam compartes, requiritur ut per intentionem saltem confitam contritio referatur ad confessionem.

Aduerte 3. quod quia Sacramentum pénitentiae est quoddam compositum sensibile, cuius partes debent esse sensibiles saltem una per aliam: contritio vero secundum se non sit sensibilis, debet esse saltem sensibilis per confessionem, ex quibus ex parte pénitentis resulteret pars sensibilis huius Sacramenti, cùm externa recitatio peccatorum non sit pars huius Sacramenti, nisi in quantum censetur informari contritione. ex quo sit ut ea sola contritio sit pars huius Sacramenti, quæ respicit confessionem Sacramentalem, eique correspondet: non vero alia, quæ non sit sensibilis per confessionem. vnde si quis dolens de tribus peccatis à se commissis iusta de causa vnum ex illis reticat in confessione, dolor non censetur pars huius Sacramenti, quatenus se extendit ad tertium peccatum, quod sicutur: sed quatenus respicit peccata quæ per confessionem clavibus subiunguntur, quod clarissimum patet, si de singulis peccatis concipiuntur dolores per actus distinctos: dolor enim conceperis de peccato, quod in confessione non recensueris, non est pars Sacramenti cùm nullum dicat ordinem ad confessionem sacramentalem, quod etiam verum est, licet aliquo alio modo esset sensibilis, ut patet ex ratione allata.

Dubium vero est num debet confessionem præcedere, an vero sufficiat quod concipiatur ante absolutionem: posterioris censetur Suarez disp. 20. p. 4. art. 4. nu. 31. Valentia disp. 7. q. 8. puncto 6. s. p. 4. art. 4. nu. 21. quod videtur probare praxis confessariorum, & pénitentium, nam post absolutionem confessionem confessari solent excitare pénitentes ad contritionem peccatorum, quani si ostendant, absoluuntur, censeturque legitima absolutio, siue contritio præcesserit confessionem, siue subsequatur. ratio esse potest, quod licet tota prior narratio peccatorum, quatenus tempore antecedit confessionem,

tionem, nondum habuerit completam rationem accusationis, eam tamen sortiatur, ut informatur per subsequentem contritionem, & ut sic informata subjicitur clauibus ab ipso penitente postulante, vel saltem expectante absolutionem, ergo id sufficiet ad veritatem Sacramenti, & ut ritè detur absolutionis. hæc sententia est probabilis, & in præsencia tum propter Doctorum authoritatem, tum quod ratio altâ probabiliter eam suadeat.

Non tamen videtur minus probabile, quod censent quidam alij contritionem non posse tempore subsequi confessionem, sed debere saltem simul tempore esse cum illâ, primâ, quia nisi saltem simul tempore inveniatur, confessio illa materialis peccatorum non videtur posse dici accusatio dolorosa peccatorum, quia verè in re ipsa non informatur dolore, nec à parte rei est actus moralis exterius dolorosus.

Confirm. Si omnibus spectatis externa narratio peccatorum esset fictio confessionis, non reddetur vera confessio & apta ad absolutionem recipiendam propter aduenientem contritionem, sed exterius omnia manerent immutata, quia per superuenientem contritionem fictio externa non mutaret speciem, igitur nec confessio facta absque dolore videtur centenda sufficiens ad recipiendam absolutionem, cum etiam per superuenientem contritionem non mutet speciem.

Dices negandam esse consequiam, cum inter illa sit discrimen: nam prior accusatio etiam exterius est fictio, quæ non potest censeri exterius vera confessio propter superuenientem internam contritionem; confessio autem, prout communiter fit, exterius est in specie accusationis.

Resp. Verè & à parte rei non esse in specie accusationis quando destituitur contritione, sed solùm videri, quod non facit ut postmodum possit esse in ea specie per modum actus externi moralis, quia superueniens contritio non mutat moraliter præcedentem actum externum.

2. Ex dictis constat ad hoc ut contritio sit pars Sacramenti penitentiae, eam debere esse sensibilem per confessionem, sed præcedens confessio non potest reddere contritionem sensibilem quando ea superuenit, si videlicet ita superueniat, ut nulla exterius interueniat variatio, v. g. si post institutam confessionem sine ullo dolore vel non legitimo penitentis ante absolutionem concipiens intrus dolorum eum nullo signo extero prodat, & non censatur exterius applicare peccatis præteritis, nec per illum signum exteriun censatur virtute repetere confessionem ex prædicto dolore, quod dico propter rationem pro priori sententia allatam, & propter proxim. dico enim ibi inueniri confessionem saltem confusam eorum omnium, quæ prius sunt recentita, informatam contritione, & per quam contritio possit dici sensibilis.

D V B I V M II.

Vtrum contritio naturalis sufficiat ad partem Sacramenti penitentiae?

PARÆSVPONVT communiter Doctores hominem viribus nature posse aliqualem de peccatis contritionem elicere, alioquin fructu mouetur hæc questio, & nullus partem affirmantem tenere posset, præterea homo in statu nuda natura videtur posuisse penitentiam agere, cum & turpi-

tudinem peccati portuisset cognoscere, & non videatur negandum quin saltem aliqui potuissent cognoscere Deum per peccatum offendit, hoc supposito.

Aliqui partem affirmantem sequuntur. Sotus *Affirm. Sot.* dist. 17. q. 2. art. 5. §. per contrarium extremum, & videtur supponere dist. 14. q. 2. art. 5. §. & confirmans, cum insinuat talen contritionem sufficiat ad gratiam cum Sacramento, si responso coniungatur cum argumento quod pro sententia Scotti formauerat. idem censet Henriquez lib. 1. de penitentia cap. 26. num. 2. qui litera D. plures citat, quibus tamen aliqui non satis clarè id tradidit: solum enim dicunt in genere substantiam huius Sacramenti posse confitere cum motu penitentia non sufficiens ad obtinendum eius effectum, ut patet ex Durando distinctione 17. q. 13. Paludano eadem dist. q. 8.

Probari verò potest i. ex eo quod in alijs Sacramentis res naturales assumptæ sint ad esse Sacramentale, seu ut conflante Sacramentum fieri pars totum; ut facile patet discurrenti per reliqua Sacramenta, etiam matrimonij, & ipius Eucharisticæ quoad consecrationem, inquit in hoc Sacramento confessio, & absolutionis sunt aliquid naturale.

2. Confessio procedens ex attritione naturali saltem cum proposito emendationis est accusatio dolorosa, & vera, aliquo modo significans effectum formæ, cum non relinquit animum affectum ad peccatum. Aduerte prædictam sententiam intelligi quod quis non notat suam contritionem solum esse naturalem: nam quo casu aduerteretur esse naturalis & concipi ex motu mere naturali, & ex tali contritione institueretur confessio, Sacramentum non valeret defensio contritionis, cum in tali confessione facta ex intentione obtinendi absolutionem committeretur peccatum, & proinde voluntariè poneretur obex effectui Sacramenti, quod non potest confitere cum sufficienti contritione. si verò conditio contritionis non adueratur, nec committitur peccatum, nec obex voluntariè ponitur, & ita non videtur ex ea capito defuisse pars ad valorem Sacramenti, quod aliqui intelligunt quando ignorantia vel inobligatio est inculpabilis: si enim sit culpabilis, aliqui censent confessionem non futuram validam. Resp. &

Dico contritio necessaria ad essentiam penitentiae per modum partis debet esse supernaturalis, tener S. Thom. q. 8. 4. art. 1. ad 2. Suarez disp. 20. scilicet 4. num. 6. & plures alij.

Probatur 1. Trid. sess. 14. cap. 4. agens de prima parte huius Sacramenti, scilicet contritione, eam diuinit in perfectam, & charitate formatam, & in imperfectam, quam vocat attritionem, supponensque priorem debere esse supernaturalem, posteriorem (de qua foris alicui dubium esse posuisset) docet esse donum Dei, & Spiritus Sancti impulsum, igitur contritio necessaria ad hoc Sacramentum per modum partis debet esse supernaturalis, quodquidem Concilium agens dogmaticè de contritione, quæ est pars Sacramenti penitentiae, nullam agnoscit quæ non sit supernaturalis.

Probatur 2. is actus assumptus est tanquam pars materialis in hoc Sacramento, cum quo quantum est ex conditione actus, forma significat veram absolutionem: cum forma huius Sacramenti, ut sit vera, debet huiusmodi absolutionem significare, utpote expressè significatam per verba; ad hoc autem non sufficit attritio naturalis, cum illa non sufficiat

*Affirm. sua-
detur. Pri-
mo.*

35.

Conclus.
Contritio
debet esse
supernatu-
ralis.
S. Thom.
Suar.
Prob. 1. ex
Trid.

Prob. 2.

sufficiat ad reconciliationem, ut patet ex multis locis Concilij Tridentini sess. 6. cap. 6. & can. 3. cuius definitio, cum sit generalis, non tantum intelligenda est extra Sacramentum, sed etiam in Sacramento, idem habetur ex variis locis Concilij Mileuitani, & Araufiscani, ex quibus constat motum necessarium ad deletionem peccati mortalium debere esse ex speciali Dei gratia, & proinde naturalis attrito non sufficit ad significandam iustificationem obtinendam per absolutionem. vnde ultius.

Prob. 3. Probat 3. ex dictis constat actum attritionis naturalis nullo modo disponere ad iustificationem; atque Sacramentum pœnitentia videtur institutum ex actibus pœnitentis, qui saltem aliquo modo disponerent ad iustificationem: quia communis iudicio actus virtutis pœnitentia dicuntur in noua lege euecti ad esse sacramentale; hi a utem actus ex sua generali ratione disponunt ad iustificationem.

Constat. quando in Scripturâ, Concilijs, vel Patribus sit mentio pœnitentia, nec solent, nec debent intelligi actus naturales, quorum non habetur ratio, cum agitur de iustificatione, vel remissione peccatorum acquirenda.

Ex his patet attritionem naturalem etiam inculpabiliter ignoratam talem, non esse partem Sacramenti pœnitentia, quia ignorantia, & bona fides non potest supplerre defectum conditionis, quam actus exigit a parte rei. Nec obstat quod quando inculpatè ignoratur huiusmodi defectus, sententia lata, seu absolutione data non contineat errorum intolerabilem, quia licet ita sit, seu quamvis ex parte ministri nullum ex eo capite inueniatur peccatum: tamen a parte rei non subsistit propter defectum unius partis materialis necessariæ requiri.

Ad ea quæ in contrarium initio sunt allatae resp. ad prius ex dictis non obsecrè posse colligi discriben inter hoc Sacramentum & alia, quod in alijs, saltem excepto matrimonio, materia externa sit assumpta, quæ non potest esse alia, quam naturalis, cum debet esse materialis, & sensibilis, item matrimonium consistat in quadam contractu ciuili, qui est eleucus ad esse Sacramentale, atque adeo materia illius Sacramenti potest esse materia contractus ciuili, & proinde actus humani naturales, qui sufficiunt ad validitatem contractus ciuili, in Sacramento autem pœnitentia conuenienter assumpti sunt actus pœnitentis, quorum aliqui debent esse supernaturales.

Contra. materia naturalis in alijs Sacramentis apta est ad veritatem formæ v. g. aqua naturalis apta est, ut verificetur forma, ego te baptizo &c. & ita de alijs: actus autem naturalis non sufficit, ut verificetur forma huius Sacramenti; cum ea signiceret absolutionem & reconciliationem pœnitentis, cui nullo modo proportionatur attrito naturalis. Nec obstat, quod confessio sit aliquid naturale, quia illa intrinsecè, & formaliter non potest esse supernaturalis, cum si actus potentia externa, & materialis: contrito autem in se potest esse supernaturalis, atque adeo talis esse debet, ut sit apta ad iustificationem, & proinde conuenienter talis assumpta est, cum unumquodque assumi debeat iuxta exigentiam sua conditionis.

Ad posterius Resp. patere etiam ex dictis huiusmodi confessionem non sufficere ad significacionem formæ, eiusque veritatem, neque sufficienter esse dolorosam in ordine ad iustificationem.

Actus naturalis non sufficit ut verificetur forma huius Sacramenti.

Ad post. 3.

D V B I V M III.

Vtrum contrito, quæ est pars Sacramenti pœnitentia, debeat esse efficax, seu in-
volumere propositum emendationis?

1 D non esse necessarium, sed sufficere imperf-
fectum dolorem tenent varijs. Caiet. opusculo de imperf-
fecta confessione q. 5. Victoria de Sacramentis nn. 157.
cum doceat validam esse confessionem, nec repe-
tendam, si imperfectio doloris non percipiatur, vel
si in confessione recensetur, quando peripit, &
aduertitur esse peccatum ita confiteri, ex his enim
aperte sequitur iuxta Victoriam non deesse ullam
partem Sacramenti pœnitentia, atque adeo iuxta
illum dolorem imperfectum modo explicato esse
sufficientem partem Sacramenti pœnitentia.

Idem potest colligi ex eo quod docet Sa verbo Colligatur
Contrito num. 5, sufficere cum Sacramento, dolere cum a
quod non doles, colligi etiam potest ex eo quod id.
docet Toletus lib. 3. cap. 10. num. 7. probat ex
sine emendationis proposito non teneri confessio-
nem repeteret, sed teneri solum postmodum confi-
teri fictionem.

Sed longè verius est, quod censent varijs contritionem, ut sit pars huius Sacramenti, debere esse efficacem, & inveniuntur emendationis propositum effacientem ita Suarez disp. 20. scilicet 4. num. 7. probat ex Flor. decreto de Sacramentis ita docente: Qua-
rum Sacramentum est pœnitentia, cuius quasi materia sunt
actus pœnitentis, qui in tres distinguuntur partes, qua-
rum prima cordis contrito, ad quam pertinet, ut dicitur
de peccato commissio cum proposito non peccandi de cetero,
quod pene ijsdem verbis tradit Trid. scilicet 14. cap.
4. vbi agere de contritione, quæ est pars huius Sa-
cramenti, patet ex eo quod dicat: Contrito qua-
rum locum inter dictos pœnitentis actus habet, referens
se ad caput præcedens, in quo egerat de partibus
Sacramenti pœnitentia, adhuc huiusmodi imper-
fectum dolorem, & qui solum est cum velleitate
non peccandi, non esse idoneum, ut forma Sacra-
menti verificetur: quia secum pati potest effectum
peccati, ex quo sequitur quod confessio facta ex
tali dolore non sit legitimus sacramentalis accusa-
tio, cum nullo modo sufficiat ad reconciliatio-
nem.

Vnde nullo modo videtur admittenda doctrina Cor. V.
Victoria relata docentes validam esse confessio-
nem, etiam si aduertatur imperfectio doloris, mo-
do illa recensetur, quia dolor non sufficit suffi-
cens, ex eo quod quis recensetur se imperfectè dolere, in modo, per se loquendo, qui ita se gerit, peccat
mortaliter, aduertens scilicet suum dolorem esse
insufficiem ad obtinendam absolutionem, &
tamen cum eo solo se subiiciens, & paratus ab-
solutionem recipere.

2. Speculatiuè loquendo, & loquendo in rigore, non est admittendum quod docet Sa supra, quia ut sa Corol.
dolor de defectu doloris non est dolor de peccati, in modo comparatur se cum effectu peccati, igitur non
est dolor proportionatus huic Sacramento, tan-
quam eius pars.

Dico speculatiuè, & in rigore loquendo: quia
prædictæ persona, quæ non est nimium immersa
peccatis potest cum tali sensu ad hoc Sacra-
mentum accedere; quia talis dolor in simili persona est defectus
signum veri & legitimi doloris, ita enim loquen-
tur persona tenera conscientia, eo quod tantum
dolorem

dolorem sensibilem de peccatis non percipient, quantum cuperent: quod tamen non est necessarium ad verum, & utilem dolorem de peccatis.

Potes an formale propositum vitandi peccata in posterum sit necessarium, ita ut absque eo Sacramentum non sit validum? id insinuant aliqui, videturque posse probari ex Flor. & Trid. locis cit quæ eo modo requirunt propositum cauendi peccatum in futurum, quo requirunt dolorem; dolor autem requiritur formalis, & expressus, ergo & expressum propositum: alij tamen censent non requiri formale omnimodo necessitate, sed interdum sufficere virtuale, quod est omnino probabilius, quia in superioribus ostendimus contritionem posse inueniri sine formalis hoc proposito, quando scilicet menti non occurrit quod peccata sint in posterum fugienda, licet ergo quando menti occurunt ut fugienda, ad contritionem efficacem requiratur formale propositum illa vitandi in futurum (salem in eo qui non versatur in mortis articulo) nihilominus quando non occurunt, non exigitur formale propositum.

Probatur, quia ex supposito absque tali proposito formaliter inuenitur vera contritio, & efficax, ergo ea pars Sacramenti non deest.

Ad Concilia Resp. ea require propositum, in quantum iuxta modum explicatum requiritur formale, vel saltem virtuale ad contritionem, & quantum ad rationem contritionis est necessarium.

D V B I V M. IV.

Vtrum ad partem huius Sacramenti constituendam requiratur perfecta contritio, prout distinguitur ab attritione?

DVOBVS præcedentibus dubijs ostendimus requiri actum penitentiae supernaturalem inuoluentem saltem virtute propositum cauendi peccata in futurum ad hoc ut sit pars Sacramenti, & Sacramentum validum confici posset, in præsentia petitus: num huiusmodi actus debeat esse actus perfectæ contritionis, quæ doleamus de peccato eo quod summè repugnat divina bonitati, an aliquis inferior sufficiat, qui communiter à Doctribus vocatur attritio? ad quod

Resp. sufficere inferiorem, ita plures de quibus dubio sequenti.

Probatur 1. ex Trid. sess. 14. cap. 4. quod id videtur omnino docere.

2. Ex eo quod hoc Sacramentum dicatur Sacramentum mortuorum, igitur spiritualiter mortuus potest ad illud accedere, ita ut licet quolibet instanti ante completam absolutionem sit mortuus spiritualiter, Sacramentum verè confare posset, quod non posset dici, si sola perfecta contritio esset pars huius Sacramenti, cùm, ut patet ex dictis, & ex communi Theologorum sententiâ huiusmodi perfecta contritio sit ultima dispositio ad gratiam, & proinde ipsum Sacramentum nunquam posset primam gratiam conferre.

3. Si non sufficiat attritio, sed requiratur contritio, Christus Dominus instituendo Sacramentum penitentiae non reddidisset reconciliationem in nouâ lege faciliorem, sed grauorem potius, quam fuerit in antiquâ, cùm in illâ ad iustificationem sufficeret contritio sine ulteriori onere in nouâ autem homo non possit reconciliari sine con-

tritione, cui adiungatur onus Sacramentum recipendi, quod tamè videtur alienum à iuui Dei dispositione, & perfectione legis Euangelicæ.

Dices 1. illud onus possè compensari abundanter gratia.

Resp. id non sufficere, & non propterea legem Euangelicam possè dici faciliorē antiquâ quoniam enim dicamus maiorem gratiam concedi contrito per hoc Sacramentum, quam daretur in lege antiquâ: nihilominus negari non potest, quod sic nouum onus in nouâ lege introductum, scilicet peccata sacerdoti subiiciendi, quod certè est gravis, nec potest negari quod si contritio necessaria requiratur ad hoc Sacramentum, salus in nouâ legi redditor difficilior: cùm tamen Ecclesia & fideles communis sensu tacite contrarium censeant.

Dices 2. per institutionem Sacramenti penitentiae non est institutum nouum medium, seu nouus modus obtinendi remissionem peccatorum, sed solum institutum medium, quo reddamus certiores de nostra iustificatione, ita aliqui ad aliud propositum ratiocinantur.

Respondeo negando assumptum, nam constat Sacramentum penitentiae gratiam conferre ex opere operato, ergo non tantum nos reddit certiores de gratia obtentâ, sed verè est instrumentum, per quod ipsam recipiamus. constat etiam institutum esse tanquam salutarem medicinam pro ijs, qui in peccatum post baptismum sunt lapsi, & esse Sacramentum mortuorum, igitur est nouum medium primam gratiam comparandi, atque adeo non solum deseruit ad nos certiores reddendos de nostrâ cum Deo reconciliatione.

Confirm. ad veritatem formæ requiritur ut per hoc Sacramentum verè nobis remittantur peccata, quod communiter tenent Doctores contra Magistrum & quodam alios, qui censent formam Sacramenti penitentiae significare declaro te absolutum à peccatis.

Dices 3. Christus instituendo Sacramentum penitentiae euexit actum virtutis penitentiae ad esse Sacramentale; talis autem actus non est attritio, sed contritio.

Resp. negando minorem: quoniam enim actus perfectæ penitentiae sit contritio: actus tamen imperfectioris potest esse alius actus supernaturalis, cuius virtutis actus etiam euecti sunt ad esse Sacramentale dummodo sicut cum proposito emendationis, quod ex dictis potest colligi, nam ostendimus hoc Sacramentum in nouâ lege institutum, ut salus pluribus & facilius pararet, ad quod conuenienter assumpti sunt actus, qui ex se non essent proxima dispositio ad obtinendam peccatum remissionem.

Potes an quilibet attritio supernaturalis inuolens propositum emendationis sufficiat ad partem huius Sacramenti constituendam? Respondeo sufficere, quia omnis talis attritio dici potest, & censeri contritio imperfecta, de qua Concilium Trid. cap. 4. cit. Confirm. omnis talis attritio est donum Dei auertens effectum à peccato.

D V B I V M. V.

Quis dolor requiratur ad effectum Sacramenti penitentiae consequendum?

QUAMADMODUM in alijs Sacramentis aliqua dispositio requiritur ad ea dignè sufficienda,

cienda, & ad consequendos eorum effectus, ita requiri in hoc Sacramento est indubitatum, præstetim, cum sit institutum ad reconciliationem hominis cum Deo, quæ saltem de lege ordinariâ non fit absque aliquâ eiusdem hominis dispositiōne. quenam ea sit in praesenti dubio inquirimus, in quo est sententiarum diuersitas.

Prima sententia requirit contritionem, prout ea distinguitur ab attritione, quam in superioribus dubijs ostendimus requiri, & sufficere ad rationem partis huius Sacramenti, tribuitur Magistro sententiariam dist. 18. 1. p. dist. cap. 6. vbi tamen nihil videtur habere simile: eam verò tenent aliquot antiqui Theologi quos citat Valquez q. 92. art. 1. dub. 2. cui sententia videri posset adhærente Nauarrus capite 1. enchir. num. 8. tamen ex fine eiusdem numeri colligitur eum censere sufficere attritionem.

2. Requirit attritionem saltem existimatam contritionem. tenet Sotus dist. 18. q. 3. art. 2. §. nibilominus, licet alibi videatur insinuare attritionem naturalem sufficere, ut vidimus dubio 2. Videri possit huic sententia fauere Toletus lib. 3. cap. 4. num. 8. tamen. cap. 10. num. 7. aperte censet attritionem sufficere ad gratiam per Sacramentum penitentia recipiendam.

Tertia sufficere attritionem ad absolutionem, non ad iustificationem.

3. Sententia asserit attritionem quidem sufficere tanquam legitimam dispositionem ut quis ad hoc Sacramentum accedat & absolutionem recipiat, non tamen ad iustificationem obtinendam, quæ non contingit in hoc Sacramento absque motu Contritionis qui virtute absolutionis excitat, pro qua sententia varios citat Vasquez dubio cit, num. 5.

40. *Quarta sufficietur attritione, etiam cogitata lem.* 4. Sententia docet attritionem supernaturalem dubio superiori explicatam sufficere ad hoc ut quis legitimè accedat ad hoc Sacramentum & eius effectum consequatur, quamvis cognoscitur talis ita plures Doctores prasertim post Trid. tenent Vasquez dubio citato num. 13. plures citant, quos etiam citat & sequitur Suarez disp. 20. sect. 1. num. 9. referri etiam potest Toletus suprà.

Vnde iuxta illam sententiam contritio, quæ est pars Sacramenti penitentia, & quæ est dispositio ad illius effectum consequendum, possunt in vnam, eandemque rem incider: inter quas tamen illud est discrimen quod contritio quatenus est pars, solum respiciat peccata quæ explicantur in confessione, & solum se debeat extendere ad illa, quæ recensentur: quia solum est pars quatenus per confessionem est sensibilis. & proinde si quis vel ex ignorantia, vel inaduententia inculpabili, vel ex aliquâ causa legitimâ non recenseat aliquod peccatum à se commissum, quamuis debeat de eo dolere, ut consequatur remissionem peccatorum per Sacramentum penitentiae (si videlicet illud peccatum quod retinetur, sit mortale) nihilominus dolor, quatenus se extendit ad peccatum, quod non recensetur in confessione, non est pars Sacramenti, neque requiritur ad effectus partis, qui tamen requiritur in ratione dispositio- nis, ut quis peccatorum remissionem consequatur.

Cum enim saltē de lege ordinariā vnum peccatum mortale non remittatur sine alio; nullum autem mortale remittat etiam in Sacramento penitentia sine legitimā dispositione, quā homo saltē virtualiter doleat de illo peccato mortali.

tali, sequitur quod dispositio sufficiens ad hoc, ut quis consequatur remissionem peccatorum per Sacramentum penitentiae, debeat se se extende ad omnia mortalia, quorum homo nondum est consecratus remissionem.

Vnde fieri potest, vt attritio sit sufficiens in ratione partis, que non sufficiat in ratione positionis, eo quod scilicet non sufficienter se extendat ad omnia peccata mortalia penitentis, vt si non concipiatur ex motu omnibus peccatis mortalibus communis, hoc prenotato Rel- pond. & Antrum poset illa sufficiens in ratione positionis, ut possit ad peccata mortalia communia pertinere.

Dico ad hoc, vt quis legitimè dispositus accedit ad Sacramentum pénitentia^e, & ad eundem effectum consequendum sufficit attritio etiam cognita talis.

Probat^{ur} 1. ex Trident. sess. 14. cap. 4. do-
cente attritionem disponere ad Dei gratiam in Sa-
cramento pénitentia^e impetrandam. quā loquen-
di formā omnī vult sufficere attritionem ad
obtinendam gratiam & peccatorum remissionem
per hoc Sacramentum, quod ostendit^{ur} 1. quod Tid
tribuit perfecta^e contritionis ante actualem Sacra-
menti susceptionem, nimirum reconciliari, tribuit
attritioni accidente Sacramento, igitur docet at-
tritionem cum Sacramento sufficere ad hominem
reconciliandum.

Secundum eam virtutem tribuit attritioni in Sacramento, quam ei negat extra Sacramentum, igitur Concilium debet velle attritionem esse sufficientem dispositionem ad gratiam virtutis Sacramenti recipiendam. si enim solidum veleret esse aliquo modo dispositionem, non verò ultimam, non deberet dicere: *Et quanvis sine Sacramento pa-
nitentie per se ad iustificationem perducere peccatorum nequeat, tamen cum ad Dei gratiam in Sacramento pa-
nitentie et impenitentiam disponit: nam illis verbis oppo-
nit attritionem inveniunt in hoc Sacramento ei-
dem prout non existenti in hoc Sacramento: que
tamen oppositio nulla esset, cum si agatur de dis-
positione remota, attritio non minus disponat,
scilicet remota, extra Sacramentum, quam in Sa-
cramento.*

Dicas Concilium solum velle docere contra
haereticos hunc motum attritionis non facere ho-
minem hypocritam. In statu.

Resp. negando id solum velle, cum ex toto Rep. Concilij discursu, & ex Antithesi, quam confituit inter contritionem perfectam & attritionem seu imperfectam contritionem, apparet Concilium velle quod quemadmodum contritio perfecta hominem reconciliat ante actualiē sacramenti susceptionem, ita attritio id præster in Sacramento, scilicet nullo alio accidente motu ex parte penitentis.

Idem patet ex comparatione quam instituit inter eandem attritionem spectatam extra hoc Sacramentum & spectatam ut coniunctam alijs partibus Sacramenti.

Probatur 2. conclusio, **Sacramentum penitentiæ** est institutum tanquam iudicium, in quo **conditum** homines consequantur remissionem mortalium, commissorum post baptismum, igitur debeat quantum est ex parte suâ posse eum effectum immediatè operari, quod non faceret si prærequereret contritionem perfectam, per quam peccatum semper præsummatur deletum. Consequentia probatur, **Sacramentum frustâ ordinatio ad aliquum effectum**, si eum semper debeat præsupponere.

3. Probatur, Sacramentum pœnitentia est Sacramentum mortuorum, igitur non prærequisitum est secum adferat vitam, antequam ipsummet Sacramentum compleatur, sed aliquis potest ad illud accedere, etiam si sciat se spiritualiter mortuum, & confebitur sufficienter dispositus ad eius effectum, si habeat inferiorem motum pœnitentia, dummodo ille sit supernaturalis, habeatque coniunctum saltem virtuale emanationis propolitum.

4. Probatur, si contrito requiratur ad effectum huius Sacramenti consequendum, iustificatio per institutionem huius Sacramenti est redditia difficultior, ut in simili dubio superiori ostendimus; id autem nullo modo dici debet.

Ex dictis refutatur prima sententia initio relata, qua etiam ex hoc redditus improbabilis quod contrito diceretur requiri ad hoc Sacramentum dignè recipiendum, vel ex eo quod per absolutionem non remittantur peccata, sed solum declarantur remissa, vel ex eo quod contrito etiam perfecta non reconciliat ante actualem Sacramenti receptionem, posterius est omnino improbabile, ut in superioribus ostendimus; prius etiam dico nequit, ut constabit ex infradicendis; & quia repugnat proprietati formæ, qua propriè significat reconciliationem ab ipsi culpis, repugnat etiam Ioann. 20. quorum remissiis peccata: nam remittere peccata propriè loquendo non est solum declarare esse remissa; ex nullo autem solidò fundamento postulamus colligere ea verba non esse accipienda in propriâ significazione, 3. si ita accipiatur forma, omnino quid exile concessum est Ecclesia per institutionem huius Sacramenti.

Refutari etiam potest 2. sententia, existimatio enim contritionis vel eo posset requiri, quod alius homo peccaret accedens ad hoc Sacramentum, vel quod hac saltem ratione debeat complicitus, prius dico non potest, quia sciens se spiritualiter mortuum non peccat accedendo ad Sacramentum mortuorum, vel requirendo medium, per quod vita spiritualis possit ei restituiri, neque etiam dici potest posterius, cum dispositio vere requisita non possit per nostram existimationem compleri, quamvis enim bona fides possit excusare a peccato, non potest tamen supplere dispositionem, ita ut ratione illius censeatur potius dispositio, quo alioquin non ponetur.

Confir. dispositio necessaria ad iustificationem debet esse in re independenter a nostra existimatione quod certum est in iustificatione extra Sacramentum; non suppetit autem ratio aliud afferendam in ea qua sit per Sacramentum.

Refutatur & 3. sententia: quia omnis dispositio per se legitima, ut quis dignè recipiat Sacramentum, est legitima ad eiusdem Sacramenti effectum consequendum: nihil enim aliud est legitimè, & dignè accedere ad Sacramentum, quam accedere cum dispositio sufficiente ad consequendum illius effectum, unde repugnat aliquid esse legitimam dispositiōnem ad recipiendum Sacramentum, & non sufficiere ad recipiendum illius effectum.

Confir. ponamus, ut poni 3. sententia, ad effectum Sacramenti pœnitentia consequendum requiri alium motum, ergo si quis eum non habeat, non consequetur effectum, igitur qui tam motum non adferat ponit obicem effectui Sacramenti, & proinde peccat accedendo ad Sa-

cramentum, cum omnis accedens ad Sacramentum ponens obicem illius effectui peccet; atque secundum illam sententiam accedens ad hoc Sacramentum cum sola attritione, ponit obicem eiusdem effectui.

2. Iuxta illam sententiam quisquis non se præpararet ad recipiendum motum contritionis per absolutionem, peccaret mortaliter, quod videatur absurdum, sic enim deberemus maximam partem fidelium accusare peccati mortalis, cum omnino pauci sint solliciti de hoc motu procurando sub tempore absolutionis, unde homo merito perpetuò posset esse anxius de validitate suarum confessionum, cum ea confessio non possit esse valida, in qua peccatum mortale committitur, deberemus etiam accusare confessarios maximè negligentes, cum vix illi de eo moneant pœnitentes.

3. Iuxta eandem sententiam non posset dari absolutioni amenti &c. antè confessio, cum non valeat hunc motum recipere; id autem est contra sensum & præmix Ecclesie.

4. Ille motus non datur vi absolutionis ex operæ operato, cum pauci in se illum experiantur, nec possit dari amentibus: nec ostendit potest quod homo, qui recipit gratiam habitualē, tenetur illum elicere, ergo non est afferendum eum debere interuenire ad acquirendam remissionem peccatorum per hoc Sacramentum.

Dices: qui propriè voluntate peccauit, voluntate propriè se auertit a Deo, ergo ad hoc, ut consequatur remissionem, debet se propriè voluntate ad eum convertere, quod sit per solam contritionem.

Respondeo negando consequentiam: si agatur de remissione per Sacramentum acquirendā, & de perfecta conversione: sufficit enim quod per aliquem dolorem supernaturalem efficacem doleat de peccato, ut ratione Sacramenti converatur ad Deum habitualiter, seu per gratiæ habitualis infusionem, & quamvis debeat dolere de ipsa offendâ Dei, non tamen necesse est, ut doleat sub ea ratione formalis, quia est Dei offensa, sed potest ex alio motu ex quo vera attritio supernaturalis potest elici. certè si quid argumentum probet, non tam probat sententiam Sotii quam illam auertit: nam ostendit non sufficere existimatam contritionem, sed veram à parte rei requiri, atque ita potius fauet primæ sententie.

Petes an aliquis sciens se solum habere attritionem supernaturalem à nobis descriptam possit sine peccato accedere ad hoc Sacramentum?

Ratio dubitandi est quod licet sententia quam sequimur sit omnino probabilior, non tamen videatur planè certa, atque ita homo illam secundo exponatur periculo priuandi Sacramentum suo effectu ex alterâ autem parte, si adit vera contritio, Sacramentum suum effectum consequitur, unde non videtur aliquis relata viâ certâ posse uti solum probabili: quemadmodum si de virtute alius medicus inter medicos sit controversia, quamvis sententia afferens talem medicinam esse utilem ad morbum curandum & non nocturam sit probabilior, non licet ea uti relata certâ, que possit adhiberi.

Confir. probabilitas opinionum in similibus non versatur circa actionem, utrum sit licita, an illicita, sed circa conditionem rei, an scilicet à parte rei hæc dispositio sit sufficiens, an hæc medicina sit potius

54.

Obiectio.

Resp.

55.

Questio
prædicta.

56.

Resp. affir.

profutura, quād obfutura; in similibus autē non statim licet ut sententia probabili, reliquā certā, ut patet in exemplo allato medicina.

Respondeo nihilominus licere, quia, ut ex dictis facilē patet, nostra sententia ita viderit certa, ut moraliter loquendo non suppetat solida ratio, quae ostendat contrarium esse vel tenuiter probabile. ex hac autem morali certitudine possumus ad proximū procedere, cū ad hoc, ut operemur absque peccato, non possit meritū aliud à nobis exigī, quād ut nostra actio, moraliter loquendo, indubitate sit legitima in ordine ad finem, præsertim quando ex eā nulli sequitur incommodeum.

Confir. licet contrito sit via certa, homo tamen magnum onus subiret, si teneretur, eam adhibere, cū non ita facilē possit elici. potest ergo accedere ad hoc Sacramentum, cum inferiori dispositione, quam moraliter constat esse sufficien-

tem.

Porrō nostram sententiam ita videri certam, ut aliae non sint vīla ratione probabiles; patet discurrendo per singulas, in quantum illi repugnant. Primā enim ostendimus nīti fundamentis, quād paf-
sim cēsentur falsā, vel etiam erronea, teria etiam, in quantum repugnat nostra sententia, repugnat communi sensu & praxi Ecclesie: secunda vīlo censet attritionem in recipiā sufficiē, & quatenus addit debere putari contritionem, non habet vīlo fundatum, ut plures Doctores ostendunt.

Ex his patet ad rationem dubitandi, quād homo dirigidō sese iuxta nostram sententiam non se exponat morali periculo priuandi Sacramentum suo effectū: quia ad hoc, ut dicatur moraliter se isti periculo exponere, atque adeo peccet ex hoc capite, requiritur, ut meritū possit dubitari, num attritio sit sufficiens dispositio.

Ad confirmationem resp. nos non ex qualicunque probabilitate colligere nos posse ita accedere ad hoc Sacramentum, sed ex morali certitudine, & quidem in eā materia, in quā, si non licet ut sententia, homo valde grauaretur, ut diximus. Secus est de exemplo medicina, in quo homo non potest censeri subire grauamen, si reliquā vīla solum probabili, vtatur certissimā, quando illa suppetat, vnde secundūm rectam rationem non potest ut sententia probabili. adde quād si forte sententia probabilis sit falsā, ex vīlo illius infertur malum irreparabile, v.g. mors ægroti, & proinde non licet eā vīti, si alia certā vīla possit morbo occurri. in præsenti nullum simile malum oritur ex vīlo nostra sententiae.

Adverte tamen in fine vita hominem videri ex charitate erga se teneri ad perfectam contritionem procurandam: licet enim alia sententiae non appareant probabiles, si tamen prima ex quocumque denūm capite forte sit vera à parte rei, ex eius neglegēt sequetur malum irreparabile; charitas autem erga se videret hominem obligare, ut malum illud, quantum in se est, evitetur, entendo etiam ad aliquid ad quod, per se loquendo, non obligaretur extra huiusmodi circumstantiam. videri potest Suarez tomo tertio in tertiam partem disp. 16. lect. 2. §. sed vrgelit aliquis.

Qui vītū
hac senten-
tia, non ex-
ponit se pe-
riculo mor-
ali priuādi
Sacramen-
tum suo ef-
fectū.

In fine
vīte tenetur
homo ad
perfectam
contritionem.

D V B I V M VI.

Vtrum Sacramentum Pænitentia possit
esse informe defectu contritionis?

NOTANDVM quantum ad præsens institu-
tum pertinet, illud Sacramentum dici infor-
me, quod est integrum, & validum quantum ad
substantia, defectu tamen alicuius conditions
non consequitur suum effectum, v.g. baptifus
collatus in aquā naturali sub debitā formā, & le-
gitimā intentione est validum Sacramentum, in-
formē tamen, si fuscipiens non sit legīm dispositus
ad gratiam illius recipiendam, quā ratione
discurrentum de confirmatione, ordinatione &c.
in præsenti petimus num similiter inueniri posse
Sacramentum pænitentia quod substantia validum, & integrum: quod tamen careat effectu de-
fectu legitimā dispositio pænitentis: in quo
variae sunt sententiae.

Prima asserit hoc Sacramentum posse esse in-
formē, ita plures dubio 2. & 3. citati, scilicet Dur.
Palud. Gaet. Victor. Soto. Nauar. Tolet. Hem-
quez &c. quorum aliqui tenent attritionem na-
turalem esse partem huius Sacramenti, nam iuxta
illam sententiam, si quis invincibiliter ignoret
defectu perfectionis sua attritionis, non peccat,
atque adeo ex eo capite Sacramentum non redi-
tur inuidum, ponit etiam sufficiētē partem
quāc accedente confessione, & absolutione potest
integrum Sacramentum confidere: is tamen per
Sacramentum non consequetur remissionem pe-
catorum. Alij vīro tenent dolorem imperfectum
suprā explicatum sufficere ad partem huius Sacra-
menti constituendam, qui tamen non sufficiat ad
peccati deletionem.

Eandem sententiam tenet Suarez disp. 16. lect.
5. num. 7. ex alio principio, cū enim sectione 4.
fusisset attritionem supernaturalem efficacem re-
quiri ad substantiam huius Sacramenti, & proinde
lect. 5. negasset hoc Sacramentum posse esse infor-
me eo modo, quo communis authores doceunt,
num. 7. cit. censet posse esse informe eō quād illa
attritio non sit satis extensa, & vniuersalitā quod
objecta, pro cuius rei intelligentia.

Supponendum 1. quād nullus posset de lege ordi-
nariā consequi remissionem peccati mortalis ab-
que formalē, vel virtualē pænitentia, ut satis pater-
et ex Conciliis & ex dictis suprā.

Supponendum 2. quod etiam ex dictis constat,
attritionem, quē est, pars huius Sacramenti, solum
esse eam, quā per confessionem fit sensibilis, his
suppositis declaratur illa sententia, fieri potest ut
quis commiserit tria peccata mortalia specie di-
stincta, v.g. furtum, homicidium, adulterium, & so-
lūm doleat de duobus, v.g. homicidio, & adulterio
propter rationes particulares, nullamque de furtu
elicit at attritionem, idq; inculpatē: fieri etiā potest
ut illud tertium in confessione non explicit in-
culpatē, vel quia inculpatē non meminit illius, vel
quia iusta de causā illud reticet: eo casu Sacra-
mentum viderit validum, & carere effectu, ergo saltem
eo casu datur potest Sacramentū pænitentia infor-
me, futurum validum ostenditur, quia inuenitur
legitima materia, scilicet attritio sufficiens in ra-
tione partis, & confessio inuenitur & vera forma,
quod tamen sit futurum informe patet ex suppo-
sito, quia in eo casu pænitens non consequetur
remissio.

remissionem furti, cùm ergo de facto vnum mortale sine alio remitti non possit, non consequetur remissionem aliorum, & proinde Sacramentum suo effectu carebit.

Secunda sententia principalis vniuersim negat hoc Sacramentum posse esse informe. tenet S. Th. i. 4. dist. 23. quæst. i. art. 4. quæstiuncula 2. licet alibi contrarius videatur, vt in additionibus q. 9. art. 1. Adrianus q. 5. de confessione dubio 5. Ioan. Medina Cod. de confessione q. 17. Vasquez q. 92. art. 2. dubio vnicu. nu. 13. & varijs recentiores; eandem insinuat Gabr. dist. 17. quæst. i. art. 3. dub. 2. Maior eadem dist. q. 9. quæ sententia videtur omnino vtor. vbi obiter.

Aduerte plorosque priori sententia adhærentes loquim omnino improbabiliter: repugnat enim aliquem intra hoc Sacramentum committere peccatum mortale, & validè confiteri & absolu, cùm non constat aliquem in confessione mortaliter peccare, & nihilominus integrum confessionem instituere, repugnat etiam aliquem, qui confitetur se indignum absolutione, validè absolu, vnde non videtur cum illa specie probabilitate dici posse sublittere pœnitentia Sacramentum, licet informe, si adhuc attritio solùm naturalis, quæ aliquis etiam confiteatur. idem dicendum si quis agnoscat insufficientiam sui doloris ad consequendum effectum huius Sacramenti, quantumvis illum in confessione explicet; quæ tamen, & similia docent vñj autores adhærentes priori sententia, quibus sepositis vniuersim loquendo, resp. &

Dico non dari Sacramentum pœnitentia validum, quod nihilominus sit informe defectu contritionis.

Probatur, ad valorem huius Sacramenti requiritur, vt forma sit vera; vt autem ea sit vera, requiritur ut hominem reconciliatur Deo, cùque peccata remittantur: non potest vero reconciliari, quando carerit contritione sufficiente, seu quando est indispositus ad reconciliationem. adde id in quæstione supponi, quod scilicet homo in tali Sacramento non reconcilietur, seu non acquirat peccatorum remissionem, ergo, maior probatur, in generis ad valorem Sacramenti requiritur veritas formæ, quod ostenditur, ad valorem Sacramenti non solùm concurrit sonus materialis orationis, sed vt significatius; constat autem quod si sonus significatius sit falsus, non conficiatur Sacramentum, igitur ad valorem Sacramenti requiritur vt sonus significatius sit verus, seu vt forma sit vera, cum in sono vt significatiu seu in oratione non deatur medium inter veram, & falsam. minor vero argumentum probatur, forma huius Sacramenti v. g. te absolu, habet pro suo formalis significato reconciliationem hominis, seu remissionem peccatorum, que ipsi sit, nam, te absolu, prout asseritur in hoc iudicio, significat peccata iudicitaliter tibi remitto; id autem est falsum si homo remaneat ligatus, & peccator.

Probatur, non minùs talis oratio est falsa, quæ si quis diceret: hoc est corpus meum, & re ipsa non ponetur corpus, similiter quæ si quis diceret: ego te baptizo, & non ablueret, & que admodum ibi non conficeretur Sacramentum etiam defecta forma, seu quia forma est falsa (quæcumque deum sit radix falsitatis illius) ita in præsenti nullum sublitter Sacramentum, ed quod forma sit falsa, vnde non eliditur vis argumenti quod in predictis casibus aliquid defit ex parte materiæ, in pœnitentia autem possit inueniri legitima mate-

ria (de quo tamen infra) quia eo non obstante si forma non sit conformis suo significato formaliter seu obiecto, sed illud aliter enauictet quam sit, est falsa.

Dices formam non esse falsam, quia sacerdos per eam solùm significat quod remittat peccatum sacramentaliter, id est, impedit sacramentum remissum peccati, quamvis non sequatur actualis remissio propter subiecti indispositio- nem.

Resp. negando assumptrum, eiusque probatio- nem, quia sacerdos dicit: absolu te, quod absoluere pronuntiatum, & secundum intentionem, quæ cōmuniter debet & censetur adesse, falsum est si iure non sequatur absolutione, & remissio peccati, nec potest dici conferri sacramentum remissum peccati, si non absoluat re ipsa, cùm id per formam denotetur.

Neque huic argumento satisfit; si quis dicat absoluere sacramentaliter, cùm id etiam sit falsum, cluditur. Euasio p̄g. nam illa particula, sacramentaliter, non est alienans sed solùm restringens significatum verbi, absoluere, & designans modum quo peccata remittuntur, scilicet per modum iudicij, vnde bene sequitur: absoluere sacramentaliter, ergo absoluere, in quæ ratione si consequens sit falsum, etiam falsum est antecedens.

Ex his patet causam sufficientem propter quam hoc Sacramentum non possit esse validum, & informe, esse falsitatem formæ, cùm quæ stare nequit valor, quamvis enim, vt forma sit falsa, alius defectus debeat interuenire, quisquis tandem ille sit, & vndeque procedat, verum est quod formaliter Sacramentum sit nullum, seu inuidum propter defectum veritatis formæ, quod si defectus aliquis ex parte pœnitentis intercedat, semper intercedit defectus dispositionis. fieri enim non potest, vt pœnitentis se subiiciens clauibus sit legitimè dispositus ad recipiēdam absolutionem, & aliquid defit ex parte illius, quo minùs Sacramenti effectum possit recipere.

Confir. ex parte pœnitentis solùm potest concipi defesse contritionem vel confessionem; repugnat autem illum esse dispositum ad effectum Sacramenti, & non habere contritionem, tum quoad intrinsecam perfectionem sufficiētem, tum quoad extensionem in ordine ad obiecta, seu peccata, repugnat etiam hominem esse sufficienter dispositum, & admittere in confessione defectum mortaliter culpabilem, seu obstatem quo minùs confessio sit mortaliter, & formaliter integra. Vtrum præter defectum ex parte dispositionis necessariò adiungatur aliquis defectus ex parte materiæ, dubitari potest, de quo paulo p̄st.

Dixi, defectus aliquis ex parte pœnitentis intercedat, nam constat hoc Sacramentum posse esse nullum ex parte sacerdotis, vel non habentes iurisdictionem, vel non intendentes absoluere; quo casu non est necesse formam esse falsam propter pœnitentis indispositionem, vel eo quod non ponat integrè legitimam materiam, sed falsitas abunde potest refundi in absoluente, cuius sententia propter aliquem ex dictis illius defectibus est falsa, cùm siue careat iurisdictione, siue legitimâ intentione, non absoluatur.

Ex dictis etiam sequitur hoc Sacramentum non posse esse validum, & tamen informe defectu integratatis confessionis, est contra varios qui censent etiam ex eo capite posse esse validum & informe, etiam si defectus integratatis sit culpabilis, modo non sit talis ex intentione vel nimis crassus.

negligentiâ. sed nobiscum sentiant plures, & ratio à nobis facta id videtur conuincere. adde si defectus integratitatis non sit culpabilis, non obstat effectui Sacramenti: si vero sit mortaliter culpabilis, non posse consistere cum moraliter integratitatis confessionis, quæ requiritur ad substantiam Sacramenti.

Ex quo deduci potest non dari confessionem validam informem defectu examini: quia vel ille defectus est causa cur confessio non censeatur mortaliter integra, & ita redditur inualida, vel eo non obstante confessio mortaliter & formaliter est integra, & ita ex eo capite nullum ponitur obstatum effectui Sacramenti.

Petes, vtrum quandcumque Sacramentum penitentiae redditur inualidum; ex parte penitentis, semper adiungatur aliquis defectus ex parte materiæ?

65. Resp. neg.

Aliqui affirmant, sed verius videtur non necessariò adiungi, ut patet in casu relato à Suarez, in quo existimat Sacramentum esse validum & informe, in quo casu licet dicamus Sacramentum esse inualidum: nihil tamen videtur ei defesse ex parte materiæ, ut patet ex ijs quæ notauimus, atque ita inualiditas Sacramenti eo casu radi caliter solū refunditur in defectum dispositio nis.

Dices in eo casu Sacramentum futurum validum: nam homo accedit ad confessionem ex voluntate sese Deo reconciliandi, hæc autem voluntas virtute continet attritionem omnium peccatorum commissorum.

66. Resp.

Respondeo negando assumptum & minorem probacionis: quamvis enim talis voluntas sæpe includat huiusmodi attritionem: eam tamen neque semper necessest includit, quod patet, potest aliquis dolere efficaciter de homicidio propter particularem eius deformitatem, & desiderare illius remissionem, qui nullo tam modo censeatur ferri in alia peccata, quæ inuincibiliter ignorat, inq quibus habitualiter afficitur, ita ut si occurrerent menti nullo modo veller illa relinquere. 2. voluntas quæ aliquis vult veniam à Deo petere, non necessariò habet coniunctam attritionem efficacem respæctu peccati etiam cogitati, ut patet in modo, quem ponit Victoria, quem nullus censeret esse impossibilem.

Confirmatur: multi accedunt ad Sacramentum penitentiae cum desiderio obtinendi absolutionem, qui tamen rogati num doleant de peccato & firmiter proponant illud defere, respondent negatiue.

67. Resp. al. tera.

Dices eos non desiderare efficaciter, neque habere efficacem attritionem, cum tamen in casu Suarez ponatur efficax attritio.

Dissoluitur.

Resp. ita esse: ad hoc tamen valet discursus, ut ostendatur voluntatem accedendi ad hoc Sacramentum, & obtinendi absolutionem non necessariò includere efficacem attritionem respæctu cuiuscumque peccati, & posse consistere efficacem attritionem alicuius peccati propter particularem eius rationem considerati etiam in ordine ad procurandam eius remissionem, absque eo quod quis doleat de alio peccato planè disparato, præsertim quando illud non objetetur menti.

68. Obiectio 1.

Contra principalem dubij resolutionem objetetur 1. quod alla Sacra menta possint esse informia, ergo & hoc.

Resp.

Resp. neg. consequentiam, propter rationem al-

latam: quia collatio gratia non est formale significatum formarum aliorum Sacramentorum, sicut remissio & reconciliatio est formale significatum formæ absolutionis.

Objetetur 2. sententia lata secundum allegata, & probata, præsentim accedente ignorantia inuincibili, est valida.

Resp. 1. si quid hinc confici possit, etiam confici quod Sacramentum habeat suum effectum, quia in humanis iudicijs, ex quibus propter aliquam analogiam hoc argumentum deducitur sententia ita lata fortiter effectum, si non irritetur.

Resp. 2. si quid prober argumentum, etiæ probare futurum validum Sacramentum hæc omnis desit attritio etiam naturalis, si defectus inuincibiliter ignoretur: quod tam nullo modo potest asseri, cum aliqua tandem attritio, quæcumque illa sit, sit pars huius Sacramenti ad eius essentiam res.

Resp. ergo 3. nego assumptum, si desit conditio necessariò requisita ad valorem sententiam defectus talis conditionis non suppletur per bonam fidem, cum ergo ad valorem sententiaæ absolutionis requiratur ut forma sit vera, & ut res per eam significata verè ita ponatur, sicut enuntiatur, si hoc desicit, sententia non subsistit, vnde cumq; contingat non esse veram seu ei defesse veritatem.

Objetetur 3. ex nostrâ sententia valde perturbari conscientias, cum quantumcumq; aliquis fuerit confessus, posset dubitare, num eliceret debita contritionem ad obtinendum fructum huius Sacramenti, & possit esse anxius num peccata iterum debeat confiteri. illud pene est præcipuum argumentum, propter quod varij tam multis casibus cœfiant confessio posse esse validam, licet informe, & proinde non repetendam: cum tam varij ex illis modis ita sint improbabiles ut nullo modo videantur solidè posse conscientias placare, & plurimum foveant hominum negligentiam, quibus sepositis.

Resp. personam quæ adhibuit moralem diligentiam secundum suam conditionem, & se cum Dei auxilio bona fide excitat ad efficacem dolorem peccatorum, posse esse quietam, nec debere anxie conscientias repetere, nisi moraliter ei cōstet suum dolorem non fuisse sufficientem: quod tam non facilè potest constare, neque persona proprie leues discursus tenet se confidere in angustias confessionem repetendis, potestque esse lecta, si confessarius ei dicat non debere eam præteritas conscientias repetere, & quamvis iuxta sententia, quam sequitur, nūquā sit conscientia directe veniam peccatorum in tali confessione explicatorum: conscientia tamen indirectè quando legitimè disposita hoc vel alia Sacra menta suscipit, quod si qmno ei constet dolorem fuisse insufficientem, non debet censeri nimium grauamen, quod conscientias debet repetere, neque inde conscientia possunt merito censeri perturbari, sed potius eis solidè consulit.

Ex his facile patet an hoc Sacramentum sublatione reuiuiscat, cum enim existimus nūquam posse esse informe, patet iuxta nostram sententiam non reuiuiscere. inter Doctores aliatum sententiarum res est controversa, in qua non videtur improbable quod etiam dato hoc Sacramento valido, & informi, illud non reuiuiscat sublatâ fictione.

D V B I V M VII.

69. *Vtrum hactenus dicta de attritione etiam locum habeant in confessione venialium?*

Resa. videri habere. & r. quidem, quod in tali confessione requiratur formalis aliquis actus penitentiae, probari potest, ex eo quod talis actus sit pars huius Sacramenti, quæcumque materia subiectuatur.

2. Quod etiam hic actus debeat esse supernaturalis, paret ex eo quod remissio etiam venialium sit beneficium Dei supernaturale, & contineat aliquam cum Deo reconciliationem, & homo per eam disponatur ad æternam beatitudinem, ad quæ omnia actus naturalis est in proportionatus, cum ea ad veram pietatem pertinente.

3. Videtur etiam verius hunc actum debere esse efficacem, seu continere saltem virtuale propositum vitædi cætero veniale clauibus subiectum.

Probatur ex eo quod Flor. & Trid. de scriptoria primaria partem huius Sacramenti huiusmodi propositum requirant.

Dices, Concilia tradere id, quod in confessione mortalium est certum, nihil in alterutram partem determinantia de confessione venialium.

Sed contra obiecti potest r. si hoc sit verum, non suppetere solidam rationem requirendi formalem actum penitentiae, cum aliquis venialia confitetur.

2. Quod Concilia intendant agere de partibus, ex quibus, ipsius Sacramenti, igitur debeat vniuersaliter tradere eas partes, quæ necessariò requiruntur ut Sacramentum subsistat, quæcumque materia clauibus subiectuatur.

Confir. Flor. agens de contritione prima parte Sacramenti penitentiae dicit: ad quam pertinet ut dolet de peccato commiso cum proposito non peccandi de cetero, igitur propositum saltem virtuale est de intrinsecæ ratione contritionis, quæ constituit primâ partem huius Sacramenti, & proinde nisi tale propositum inueniatur etiam in confessione venialium, Sacramentum erit nullum.

3. Si Concilia censuerint suam doctrinam non intelligi etiam de confessione venialium, id debuissent explicare, cum non potuerint ignorare esse pium, & salutarem vnum in Ecclesia instituendi confessiones etiam de solis venialibus.

Confir. Trid. fess. 14. cap. 5. docens confessionem omnium peccatorum esse necessariam, aliquoties explicit intelligendum esse de peccatis mortalibus, suo discursu iudicans posse ita institui confessionem venialium, ut nullum peccatum committatur, & non ponatur obstaculum valoris Sacramentum, si non omnia subiectuatur clauibus, quorum homo sibi est conscius. simile quid facile iudicasset de contritione respectu venialium, si censueret suam & Florentini doctrinam de prima parte Sacramenti penitentiae solum intelligi quando confessio instituitur de mortalibus.

4. Quilibet alius dolor relinquit hominem saltem habitualiter affectum erga peccatum, ergo non videtur legitimè disponere ad remissionem illius obtinendam, & proinde talis dolor non videtur assumptus in partem huius Sacramenti etiam respectu confessionis venialium. antecedens

patet, quia cum alio dolore potest considerare voluntas etiam actualis peccandi, & multo magis habitualis.

Aduerte quod cum remissio peccatorum venialium possit diuidi, seu unum veniale remitti possit sine alio, ad hoc ut Sacramentum subsistat, non requiratur attritio omnium venialium, sicut requiritur omniam mortalium, ut quis alicuius mortalis possit remissionem consequi.

Ex eodem principio quod remissio venialium diuidi possit, sequitur quod si quis atteratur de aliquo veniali quod non subiectuatur clauibus, virtus clauium ad illud non se extendat etiam indirecte, cum eius remissio non sit necessaria ad hoc, ut alia remittantur, vnde si forte attritio non sufficiat ut quis consequatur remissionem venialium extra Sacramentum, talis non consequetur remissionem illius peccati.

Ex dictis sequitur quod si quis subiectuatur clauibus unicum veniale cuius non elicere attritionem, per se loquendo, sit commissurus peccatum morale, quia est causa cur Sacramentum sit inutilidum defectu partis, quam ex hypothesi quod velit Sacramentum suscipere, tenetur ponere, vnde qui sine illo sensu doloris accederet ad hoc Sacramentum eo quod haberet sola venialia, videtur peccare mortaliter, quod si plura subiectuatur aliquorum veram attritionem descriptam, quamvis non omnium, non peccat mortaliter, quia eo casu inueniatur vera materia & sufficiens dispositio ad valorem formæ, & ad effectum Sacramenti consequendum, vnde eo casu forma non redditur falsa, cum per eam gratia conferatur.

Dices iuxta dicta peccata venialia solum remittuntur per hoc Sacramentum, quando coniunguntur peccatis mortalibus.

Resp. id nullum esse absurdum, ut diximus supra q. 87. art. 1. dub. 2.

Contra, ut quid ergo iusti in gratia constituti illud onus subeunt, cum sine illo possint obtinere totum, id, quod videntur velle per Sacramentum impetrare, & non recipiendo hoc Sacramentum non peccent; accedendo autem ad illud facile possint peccare, cum respectu venialium sit difficile elicere attritionem à nobis de scriptam.

Resp. utiliter illud onus suscipere, r. quia si accedant dispositi, virtute Sacramenti semper recipiunt maiorem gratiam, quam ex opere operantis consequerentur. si forte venialia non remittantur per attritionem extra Sacramenta, illam remissionem consequuntur per Sacramentum, vnde accessus ad Sacramentum etiam ad hoc eis defertur, ut certius peccatorum remissionem consequantur, & forte facilius.

Ad id autem quod additur de difficultate elicendi attritionem de venialibus,

Resp. non esse tantam difficultatem quin cum Dei auxilio sat facile iustus ad illam possit se excitare, quamvis enim difficulter vitemus peccata venialia: possumus tamen proponere ea vitare, quæcum humana fragilitas patitur, nec est signum quod tale propositum non habuerimus, si sapientius in eadem venialia relabamur, sed solum quod faciliter illud mutemus propter frequentes occasionses venialiter peccandi.

Dices, spectat diuinâ clementiâ, & humana fragilitate videtur consentaneum, ut attritio imperfectior sufficiat pro acquirenda remissione venialium in hoc Sacramento.

Resp. Suarem disp. 12. sect. 1. num. 9. ita sentire,

70.

Corollar.

71.

Obiectio.

Resp.

Vitilitates
confessio-
nis venia-
lium.

73.

G g 3 sufficere

Suarez probabilitate sufficiet quod homo accedit sine actuali complacientia peccati venialis & cum desiderio recipiendi Sacramentum eiusque effectum. Sed quod diximus videtur verius, quia contra talenm congruentiam opponuntur Flor. & Trid. quæ sunt materialis ponderis.

Adverte tamen hanc Suaris sententiam non videli planè improbabilem, quam etiam quidam alij lequuntur. iuxta quam si quis se dirigat non peccabit, & fortè consequetur Sacramenti effectum, ad Concilia non occurrit aliud dicendum, quād quod fortè solum tradiderint id, quod certum est in confessione mortalium, quamvis, ut verum fatetur, ea que artulimus contra hanc explicationem, videantur multum vrgere, & doctrina Suares loco cit. videatur parum coherere cum eo quod tradit disp. 20. tum præcedentibus sectum peculariter 6. in quā dicta de attritione respetu mortalium censet applicanda confessioni, in quā sola venialia recensentur.

Iuxta sententiam Suaris ita potest remitti peccatum veniale, per Sacramentum, ut non præinueniatur antea remissum, non solum quando coniungitur mortalium, sed etiam sine illo, quod non tantum de Sacramento pœnitentie est intelligendum, sed etiam de alijs Sacramentis.

QVÆSTIO III.

De confessione qua est secunda pars Sacramenti Pœnitentia.

DVBIVM. I.

Vtrum confessio mortalium sit necessaria ad salutem?

Multi de
hac re er-
rores.
Montanisti.
Nouatiani.

Hæretici
nostri tem-
poris.

Conclus. 1.
Catol.
Necessaria
est cœficio
mortalium
etiam secre-
torum.
Prob. 1.

MULTI hac re fuerunt errores: nam Montanistæ, & Nouatiani, quos supra quæst. 1. dub. 1. diximus negasse Sacramentum pœnitentia, videntur etiam negasse vsum confessionis, & proinde ciudem necessitatem, easdem negavit Calvini ibidem cit. & clariss. lib. 3. institutionum cap. 4. §. 7. volens liberum esse confessionis vsum, imò heretici nostri temporis censem confessionem esse invenitum quoddam humanum ab Innocentio 3. introductum in Concilio Lateranensi, & consequenter merito à ipsi hominibus abolendum, quod Ecclesia non potuerit præcipere, ut etiam secreta coram peccata in confessione recenserentur, videri potest Bellarmius lib. 3. de pœnitentia cap. 1. Petrus Oxomensis propositione 2. damnata censet confessionem peccatorum in specie non esse iuris diuini, sed ex statuto vñfuerialis Ecclesie, & ut q. 1. dub. 3. vidimus, censuit iustificatis confessionem non esse necessariam, imò Glosa in principio distinctionis 5. de pœnitentia censet melius esse credere confessionem esse præceptam ex lege Ecclesiastica, vel traditione, nec eā obligari Græcos. sed Resp. &

Dico 1. fide certum est necessariam esse confessionem peccatorum mortalium cōmisorum post baptismum, etiam oculorum.

Probatur 1. suprà q. 1. dub. 1. ostendimus Sacramentum pœnitentia esse ad salutem necessarium, ergo etiam cœficio est necessaria, cūm Sacramen-

tum non possit dici necessarium, nisi singula partes ad eius substantiam requisita sint necessaria.

Probatur 2. ex Concilio Cabilonensi 2. can. 2. sed & hoc emendatione egre perspicimus, quod quidam confitentur sacerdotibus, non plenè id faciunt: quia ergo constat hominem ex dualibus esse sufficiantibus, anima velicit, & corpore, & interdū animi motu, interdū carnis fragilitate peccatur, solerti indagatione debet inquiri ipsa peccata, ut ex viris que plena sit confessio, ut solita ea confiteantur, quia per corporis gesta sunt, & ea quibus in sola cogitatione delinquuntur. ex Conc. Wormaliensis can. 7. debet itaque sacerdos in pœnitentia dandæ singulari causas seigillatim considerare, originem quoque, modumque culparum, & effectus, genitusq. delinquentium diligenter examinare, manifesteque cognoscere &c. ex condamnatione art. 7. Wicleff in Conc. Cantantensi cap. 8. si homo debet fuisse contritus, omnis confessio exterior est superflua, & inutilis, ex Trid. sess. 14. c. 5. & can. 6.

Probatur 3. ex Patribus, Cypriano sermone de lapsis grauiter reprehendente eos, qui admittunt peccatores ad Eucharistiam non premisæ peccatorum confessione, Ambr. lib. 2. de pœnitentia, cap. 6. dicente: si vis in pœnitentia facere delictum tuum: solutum enim criminum nexus vereunda confessio peccatorum, quod intelligit & de confessione homini facienda, & facienda de peccatis in specie, Hieron. in cap. 16. Matthæi: quomodo ergo ibi (sicilicet in Leuitico) leprosum sacerdos mundum vel innundum facit, & he alligat, vel solvit Episcopus & Presbyter &c. sed profficio suo cum peccatorum audient varietates sit quib. gaudens sit, quib. solvendus, August. lib. 50. homilia, homilia 12. Deus noster, quia pius est, & misericors, vult ut ea confiteamur in hoc facculo, ne pro ijs confundamur postmodum in futuro. Leon. epist. 91. mediator Dei, & hominum Christus Iesus hanc Ecclesiam propositis tradidit potestatem, ut & confitentibus actionem pœnitentia darent, & eos salubri satisfactione purgatos ad communionem Sacramentorum per ianuam reconciliationis admitterent. plures videri possunt apud Bellarm. num lib. cit. cap. 6. & sequentibus.

Dico 2. hæc necessitas non est introducta per Innocentium tertium in Conc. Lateranensi, pater ex superiori conclusione, cūm plures Patres antequa quiores Conc. Lateranensi illius meminerint, hæc militer Concilia illo antiquiora, idq; definit Trid. sess. 14. cit. can. 6. videri etiam potest caput 5. eiusdem sess. sub finem.

Dico 3. ad veniam peccatorum acquirendam necessariam esse confessionem etiam speciali pœnitentia, cœficio etiam internorum, & non sufficere generali, quā quis agnoscat se peccatorem, pater ex Conc. Cabili. cit. & ex Trid. cap. 5. cit. & can. 7. eiusdem sess. item ex Patribus citatis, & alijs, quod bene deduxit Trid. cap. 5. cit.

Dico 4. hæc confessio mortalium necessaria etiam est ijs, qui per contritionem sunt iustificati, pater ex condemnatione articuli Perri Oxomensis, & ex condemnatione articuli Wicleff, ex Trid. sess. cit. cap. 4. docente etiam contritionem perfectam non reconciliare hominem sine voto Sacramenti pœnitentia: inde enim sequitur necessariò ea peccata clauibus per confessionem esse subiicienda, quorum aliquis per contritionem confectus est remissionem: videri possunt dicta q. 1. dub. 3.

Dico 5. hæc necessitas prouenit ex iure diuino, est de fide, definitum in Trid. sess. 6. cit. in hac verba: si quis negaverit confessionem sacramentalem vel in sacerdotum, vel ad salutem necessariam esse iure diuino & anathema sit. & can. 7. idem definitur de confessione etiam